

Ключові слова: правове регулювання трансплантації органів, законодавство в сфері трансплантації, директива, трансплантація клітин, органів, тканин, крові та її компонентів.

Пташник І.Р. Законодательное регулирование трансплантации органов в Европейском Союзе

Даная статья посвящена анализу развития законодательства в сфере трансплантации в пределах Европейского Союза. Охарактеризовано главные нормативные акты Совета Европы, а также акты Европейского Союза, которые послужили основой для начала правового регулирования проведения трансплантации. Охарактеризовано нормативные акты, которые дают возможность детально урегулировать все нюансы осуществления трансплантации органов, тканей, клеток человека, крови и ее компонентов.

Ключевые слова: правовое регулирование трансплантации органов, законодательство в сфере трансплантации, директива, трансплантация клеток, органов, тканей, крови и ее компонентов.

Ptashnyk I.R. Legal regulation of organ transplantation in the European Union

This article deals with analysis of development of legislation in the sphere of transplantation within the European Union. The present paper describes the main regulations of the Council of Europe, as well as the acts of the European Union, which served as the basis for the beginning of the legal regulation of transplantation. Characteristic of main legal documents, that made possible to regulate in detail all the nuances of the transplantation of organs, tissues, cells, human blood and blood components was made.

Key words: legal regulation of organ transplantation; the legislation in the field of transplantation; directive; transplantation of cells, tissues, organs, blood and its components.

Сенюк О.В.

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ Й ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛАХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

УДК 342.951:355.233

Актуальність теми. Військова загроза, що стала реальністю для Української держави останнім часом, активізувала держа-

вотворчу діяльність у напрямку тотального відродження Збройних Сил України, основним ядром яких є офіцерський склад. Неналежна увага до політики підготовки кадрових офіцерів та офіцерів запасу, розвитку матеріально-технічного забезпечення армії та інших проблем привели до занепаду обороноздатності країни в цілому. Тому у сучасних гострих геополітичних умовах неабиякої актуальності набули пріоритети досліджень у напрямку пошуків шляхів реорганізації та реформування вітчизняної армії. Дана проблема не обходить увагою й таку актуальну проблематику як адміністративно-правові основи військової підготовки студентів у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів (ВНП ВНЗ) України, що є важливим системним елементом підготовки офіцерських кадрів для Збройних Сил України.

Стан дослідження проблеми. На сучасному етапі розвитку науки адміністративного права зазначена проблематика тільки починає ставати предметом спеціалізованих досліджень. У роботах О.О. Безносюка, М.І. Науменка, М.І. Нещадима, С.Ю. Полякова, Ю.І. Приходько, О.Ю. Семенової, В. М. Телелима, Ю.О. Черних та інших вчених аналізуються загальні напрями розвитку військової освіти, звертається увага на правові основи регулювання військової підготовки студентів. Проте, недостатньо уваги приділено таким проблемам, як адміністративно-правові особливості системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ, проблеми перспектив пошуку розвитку даної системи в сучасних геополітичних умовах та інтеграційних процесах.

Мета і завдання статті. Метою даної статті є аналіз адміністративно-правових особливостей складових системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ. Завданням статті виступає дослідження характерних особливостей функціонування складових системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ.

Основний матеріал. Особливостями системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ слід констатувати той факт, що дана система є продуктом державотворчої освітньої та

оборонної політики одночасно, охоплюючи собою інтереси цих двох достатньо далеких у соціально-політичному розумінні сфер. Саме ця віддаленість створює відповідний системний баланс, де освітня складова інтегративно поєднується зі складовою завдань обороноздатності держави, без деструктивного взаємопроникнення. Тому освітній і військовий компоненти тут виступають головними системоутворюючими фундаментальними основами, котрі зумовлюють особливості будови і функціонування нормативно-правових, інституційних, структурно-організаційних та субардинаційно-функціональних складових елементів системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ на сучасному етапі.

Основоположним складовим елементом системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВНП ВНЗ слід вважати нормативно-правове забезпечення, котре створює законодавчий системоутворюючий каркас, який регламентує організаційно-функціональне забезпечення системи. Нормативно-правові основи забезпечення системи військової підготовки студентів базуються на Конституції України, законах України, постановах, розпорядженнях, інструкціях та інших підзаконних нормативних актах, що виступає предметом окремого спеціального дослідження у рамках даної роботи. На даному етапі дослідження необхідно охарактеризувати лише системні особливості нормативно-правових основ військової підготовки студентів.

Відповідно, система нормативно-правового регулювання військової підготовки студентів представлена двома групами: 1) законодавством про вищу освіту й 2) законодавством про військову кадрову політику. Законодавство про вищу освіту представлене такими нормативно-правовими актами, як Конституція України від 28 червня 1996 року, Закони України «Про освіту» від 23 травня 1991 року, «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 року, «Національна доктрина розвитку освіти», затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року та інші документи, які створюють основоположні засади проходження військової підготовки студентів у контексті реалізації права на освіту в цілому. 2)

Відомчі та галузеві підзаконні нормативно-правові акти: «Порядок проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2012 року, «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 02 червня 1993 року та багато інших нормативно-правових актів, джерелом яких не було Міністерство оборони України.

Окрім зазначених нормативно-правових основ першої групи, дослідники виділяють ще таку підгрупу, як локальні-нормативно-правові акти. До таких актів О.Ю. Семенова відносить ліцензії Міністерства освіти і науки України на підготовку студентів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу; статuti та положення вищих військових навчальних закладів та вищих навчальних закладів, де є військові навчальні підрозділи; правила проведення конкурсного відбору студентів для проходження військової підготовки за програмою офіцерів запасу; накази начальників вищих військових навчальних закладів та накази ректорів вищих навчальних закладів, де є військові навчальні підрозділи тощо [1].

Друга група системи нормативно-правового регулювання військової підготовки студентів представлена нормативно-правовими актами мілітарного походження, серед яких основне місце займають законодавство України й підзаконні нормативно-правові акти Міністерства оборони України й Ради національної безпеки та оборони України, які формують законодавство про військову кадрову політику. Це, зокрема, Закон України «Про оборону України» від 06 грудня 1991 року, Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25 березня 1992 року, Закон України «Про Збройні Сили України» від 06 грудня 1991 року, тощо. Безпосередній вплив на систему військової підготовки студентів складають вплив нормативно-правові акти зі сфери удосконалення системи кадрової політики у Збройних Силах України, серед яких слід назвати такі важливі документи,

як «Про Концепцію переходу Збройних Сил України до комплектування військовослужбовцями контрактної служби на період до 2015 року» схвалена Указом Президента України від 7 квітня 2001 року, Рішення Ради національної безпеки та оборони від 08 червня 2012 «Про нову редакцію Воєнної доктрини України», «Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів», затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України 15 липня 2013 тощо.

Таким чином, характерною особливістю тут виступає той факт, що нормативно-правове регулювання визначає систему військової підготовки студентів частиною системи вищої освіти у рамках інтеграції цивільного та мілітарного законодавства, яке забезпечує інституційні основи даного напрямку військово-освітньої політики в Україні.

Інституційні основи військової підготовки студентів як елемент системи, котрий конститує систему організаційно-структурних, та субодінізаційно-функціональних складових. Якщо нормативно-правове регулювання визначає фундамент системи військової підготовки студентів, то інституційні основи представляють її каркас.

У зв'язку з цим О.О. Безносюк визначає наступні інституційні елементи (підсистеми) військової підготовки студентів:

- спеціальної підготовки по базових дисциплінах військових кафедр у ВВНЗ і ВНП ВНЗ;
- особистісно-орієнтованої побудови змісту навчального матеріалу по спеціальних дисциплінах дисциплінах;
- розробки і використання теоретичної моделі спеціальної підготовки студентів у ВВНЗ й на військових кафедрах цивільних ВНЗ;
- обґрунтованих норм витрат часу на виконання навчальних завдань і вибір організаційних форм і методів навчання;
- оптимальної кількості формуючих завдань і вправ, а також розвиток пізнавальної активності студентів у навчанні;

- засобів інтенсифікації навчальної діяльності на основі комплексного використання систем інтенсивного навчання [2, с. 223].

Інший дослідник, І.М. Скворок виділяє 6 інституційних складових системи військової підготовки студентів у ВВНЗ і ВНП ВНЗ, які виражаються у закономірностях. Першу з них можна визначити, як поділ військово-професійного та особистісного досвіду. Звідси поділ змісту військової підготовки студентів на такі складові: загальна, професійно-орієнтована, військово-спеціальна. Друга складова – це сукупність закономірностей, що визначають послідовність і ступеневість набуття знань. Третя з детермінант – це сукупність закономірностей, що визначають необхідність поділу військової освіти на теоретичну та практичну. Виділення цієї складової пов'язане з особливостями теоретичної і практичної діяльності військових фахівців і необхідністю формування у них відповідних якостей. Четверта інституційна складова пов'язана з поділом досвіду і якостей особистості та доцільної рівності, в залежності від міри прояву творчості майбутніми офіцерами запасу. З цими закономірностями пов'язаний розподіл компонентів змісту військової підготовки студентів, що спрямовуються на формування творчих якостей особистості, уміння діяти самостійно в умовах складних та нестандартних навчальних і бойових обставин, кваліфіковано приймати відповідальні рішення, прищеплення навичок військово-наукових досліджень. П'ята інституційна складова відображає специфіку індивідуального розвитку особистості і пов'язана з особистісно орієнтованою освітньою діяльністю студента, спрямованою на самовизначення і самореалізацію в процесі навчання та майбутній військово-професійній діяльності. Шоста складова – самовдосконалення особистості в освітньому процесі. Ця інституційна закономірність відображає свідоме прагнення особистості студента виробити духовно-моральні, вольові, психологічні та фізичні якості в процесі навчання шляхом самовиховання та самоосвіти [3, с. 304].

Отже, інституційні основи військової підготовки студентів у ВВНЗ і ВНП ВНЗ передбачають основні напрями, котрі форму-

ють організаційно-структурні особливості системи і є векторами розвитку військової освіти в цілому. Єдиного погляду серед дослідників у цьому контексті не існує, тому на наш погляд інституційні основи військової підготовки студентів – це елементи державної політики у сфері безпеки і оборони держави, котрі створюють умови для набуття військово-фахових знань в процесі функціонування системи науково-освітніх закладів на основі поєднання системного і особистісно-орієнтованого підходів у рамках спеціалізованих освітньо-кваліфікаційних програм.

Національна система військової підготовки студентів у ВВНЗ і ВНП ВНЗ передбачає інституційовану організаційну структуру навчально-наукових установ, котрі представлені державними закладами освіти.

Концепція військової освіти в Україні передбачає єдину систему військової освіти, яка має таку структуру:

- Міносвіти та інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані вищі навчальні заклади;
- вищі навчальні заклади, в яких здійснюється підготовка військових фахівців;
- науково-методичні установи [4].

Відповідно до державних освітніх програм й програм реформування та розвитку Збройних Сил України станом на 2014 рік військова підготовка студентів проводиться у військових навчальних підрозділах (у військових інститутах, на факультетах (кафедрах) військової підготовки, кафедрах медицини катастроф та військової медицини) вищих навчальних закладів та у вищих військових навчальних закладах [1].

Сучасна система військової підготовки студентів у ВВНЗ та ВНП ВНЗ побудована за видовим принципом на засадах неперервного ступеневого навчання офіцерських кадрів з урахуванням специфіки їх служби за посадовим призначенням, тісно поєднана з військовою наукою, базується на чинній загальнодержавній і відомчій нормативно-правовій, науково-методичній, інформаційній базі і включає органи військового управління, мережу навчальних закладів, до якої входять: Національний університет оборони

України, три базових видових вищих військових навчальних заклади (Харківський університет Повітряних Сил; Академія Сухопутних військ, Академія військово-морських сил), три військових академії (Військова академія, м. Одеса; Українська військово-медична академія; Військово-дипломатична академія), військовий ліцей, військово-морський ліцей, а також ряд закладів, що входять до складу провідних цивільних університетів: три міжвидових військових інститути, три факультети, 15 кафедр, 3 кафедри медицини катастроф, два військових коледжі сержантського складу. У всіх ВВНЗ здійснюється курсова підготовка офіцерського складу перед призначенням на вищі посади. Протягом року на них навчається близько 1800 осіб. На базі 9 ВВНЗ організовані курси іноземних мов з інтенсивною формою навчання. Протягом року підготовку на них проходять понад 700 осіб [5, с. 42].

Система підготовки офіцерів запасу реалізується у ВВНЗ, у військових навчальних підрозділах цивільних вищих навчальних закладів та в навчальних центрах видів Збройних Сил та родів військ, спеціальних військ. Особам, які пройшли повний курс підготовки за програмою офіцерів запасу, встановлюється рівень військової освіти: військова освіта за програмами підготовки офіцерів запасу [6, с. 192].

Необхідно зазначити, що система військових освітніх закладів для військової підготовки студентів визначається Типовими нормативами для розробки штатів (штатних розписів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та військових ліцеїв, затверджених спільним наказом МЗС та МОН України 26 липня 2013 року [7]. Відповідно до пункту 1.3. даного нормативно-правового акту система військових освітніх закладів для військової підготовки студентів складається з таких закладів як вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів.

До ВВНЗ входять такі заклади, як військовий університет; військова академія; військовий інститут; військовий інститут як структурний підрозділ військового університету та військової

академії; військовий коледж; військовий коледж як структурний підрозділ військового університету, військової академії та військового інституту. Відповідно до ВВП ВНЗ належать військовий інститут (філія) як структурний підрозділ вищого навчального закладу; факультет військової підготовки вищого навчального закладу; кафедра військової підготовки вищого навчального закладу; військовий коледж як структурний підрозділ військового інституту вищого навчального закладу; військовий коледж як структурний підрозділ вищого навчального закладу [7].

Фінансово-матеріальне забезпечення військової підготовки студентів у ВВНЗ та ВВП ВНЗ, визначається пунктом 1.7. зазначених вище Типових нормативів, де вказано, що дані заклади здійснюють військову підготовку за державним замовленням за рахунок коштів Державного бюджету України та військову підготовку студентів за програмою офіцерів запасу за рахунок коштів фізичних осіб, які утримуються з цих осіб у рамках надання освітніх послуг.

У той же час необхідно наголосити на тому, що проблемою адміністративно-правового регулювання військової підготовки студентів у ВВНЗ та ВВП ВНЗ з'явилися такі новели як підготовка за програмою 4+1 та 4+2 студент – курсант, але нормативна база за цією програмою підготовки не досконала, не узгоджена з існуючою нормативною базою, має низку прогалин, а питання регулювання переходу зі статусу студента у статус курсанта є складним для практичного виконання. В цілому слід констатувати, що на сьогодні підготовка студентів у ВВНЗ, ВВП ВНЗ врегульована не досконала, як наслідок ціла низка прогалин і колізій та невизначеностей, що впливає на системне функціонування даного напрямку військової підготовки в цілому.

Отже, організаційно-структурний устрій системи військової підготовки студентів у ВВНЗ й ВВП ВНЗ представлений сукупністю функціонування органів військового управління, вищих освітньо-кваліфікаційних закладів та науково-методичних установ, котрі здійснюють підготовку кадрових офіцерів та офіцерів запасу у рамках освітніх програм молодших спеціалістів, програм

військово-спеціальної освіти, а також вищої військової оперативно-тактичної й оперативно-стратегічної освіти.

Висновки. Таким чином, система військової підготовки студентів у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України представлена наступними основними складовими: нормативно-правові, структурно-організаційні та субардинаційно-функціональні основи. Нормативно-правові основи передбачають систему нормативно-правової регламентації, яка визначає порядок утворення, повноваження та функції основних структурно-організаційних складових системи військової підготовки у ВВНЗ та ВНП ВНЗ. У той же час структурно-організаційні складові системи представлені системою органів військового та освітнього управління, освітніми установами та науково-методичними центрами, між якими існують субординаційні відносини. Характерним адміністративно-правовим аспектом дослідження функціонування системи військової підготовки у ВВНЗ та ВНП ВНЗ слід вважати її унікальний інтегративний характер, коли дана система наразі представлена симбіозом військових та цивільних принципів і механізмів освіти і підготовки. Дана унікальна система є продуктом адміністративно-правового і організаційного синтезу двох відомчих систем і не є поодиноким випадком світової практики військової підготовки студентів, дослідження якої є перспективним напрямом пошуку шляхів удосконалення системи військової підготовки кадрових офіцерів та офіцерів запасу в Україні на сучасному етапі державотворення.

1. Семенова О.Ю. *Правові основи організації військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу* // Науково-практична Інтернет-конференція 27.02.2014 – Секція №1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=om_content&view=article&id=800%3A280214-17&catid=91%3A1-0214&Itemid=114&lang=ru
2. Безносок О.О. *Система організаційних і психолого-педагогічних умов процесу спеціальної підготовки на військовій кафедрі цивільного ВНЗ* // Збірник наукових праць Військового інституту Київського на-

- ціонального університету імені Тараса Шевченка – К.: ВІКНУ, 2013. – Вип. №43. – С. 218 – 224.
3. Скворок І.М. Системний підхід у підготовці офіцерів запасу як педагогічна проблема // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К.: ВІКНУ, 2012. – Вип. №36. С. 301 – 307.
 4. Концепція військової освіти в Україні. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF>
 5. Черних Ю.О., Приходько Ю.І. Стан і проблеми сучасного етапу розвитку військової освіти // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Військово-спеціальні науки. – (1)30. – 2013. – С. 41 – 45.
 6. Уліч В.Л., Домбровський О.В. Сучасні інформаційні технології в системі безперервної військової освіти / В.Л. Уліч, О.В. Домбровський // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – Вип. 43. – С. 188 – 195.
 7. Типові нормативи для розробки штатів (штатних розписів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та військових ліцеїв, затверджені спільним наказом Міністерства збройних Сил та Міністерства освіти і науки України 26 липня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1406-13>

Сенюк О.В. Особливості системи військової підготовки студентів у вищих військових навчальних закладах й військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України: адміністративно-правовий аспект

У статті досліджено системні елементи правового регулювання підготовки студентів у вищих військових навчальних закладах й військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України. Визначено особливості системи військової підготовки студентів.

Ключові слова: військова підготовка студентів, вищі військові навчальні заклади, офіцери запасу.

Сенюк О.В. Особенности системы военной подготовки студентов в высших военных учебных заведениях и военных учебных подразделениях высших военных заведений Украины: административно-правовой аспект

В статье исследованы системные элементы правового регулирования военной подготовки студентов в высших военных учебных заведениях и военных

учебных подразделениях высших военных заведений Украины. Определены особенности системы военной подготовки студентов.

Ключевые слова: военная подготовка студентов, высшие военные учебные заведения, офицеры запаса.

Senyuk O.V. Features of the military training of students in higher military education establishments and military training units of higher educational establishments of Ukraine : administrative and legal aspects

In this article the system elements of the legal regulation of training students in higher military education establishments and military training units of higher educational establishments of Ukraine were examined . The features of the system of military training of students were defined.

Keywords: military training of students, higher military educational institutions, reserve officers.

Стефанчук М.М.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

УДК 342.951

Постановка проблеми: згідно із дослідженням Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), проведеним у 2013 році міжнародною організацією “Transparency International”, Україна у щорічному рейтингу країн за рівнем корумпованості зайняла 144 місце серед 177 держав, охоплених дослідженням, що свідчить про те, що Україна стабільно залишається у групі «підвищеного ризику» [1].

На цьому тлі одним із важливих аспектів державної правової політики України на сучасному етапі державотворення є реформування системи запобігання та протидії корупції. Запорукою успішного виконання цього завдання, зокрема, є досконале правове регулювання відносин, що формують цю систему, зокрема тих, що виникають у сфері притягнення осіб до відповідальності за вчинення адміністративних корупційних правопорушень, з метою забезпечення реалізації такого принципу діяльності із запобігання і протидії корупції, як невідворотність відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.